

Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия

Официален език: Английски

Столица: Лондон

Кралица: Елизабет II

Министър-председател: Гордън Браун

Площ: на 79-то място, 244 820 км²

Население: [на 22-ро място](#) , 60 587 300

БВП: [на 5-то място](#) , 2 398 млрд \$

- на човек: 45 301 \$

Валута: Британска Лира

Национален Химн: Бог да пази Кралицата

Обединеното кралство на Великобритания и Северна Ирландия (англ.: *The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland*

) е островна държава в Западна Европа. То се състои от четири историко-географски области: Англия, Уелс, Шотландия и Северна Ирландия.

Понякога държавата бива наречена погрешно Англия. Великобритания се нарича най-големият от британските острови, на които се намират Англия, Уелс и Шотландия, но без Северна Ирландия. В българския и някои други езици (напр. италиански) името *Великобритания*

може да се използва както за острова, така и за Обединеното кралство като по-кратка форма. Друга кратка форма е името Британия, което произлиза от едноименната древна римска провинция.

Обединеното кралство включва и 5100 по-малки острова т.нар. британски острови, които образуват най-големият архипелаг на континента. Някои от най-големите острови, които са владение на Обединеното кралство, са - Ман, Уайт, Енгълси, (като юридически о-в Ман не е част от Обединеното кралство, но на практика е под опеката ѝ). Големите островни групи са Нормандски, Оркнейски, Шетлъндски и Хебридски острови. На изток от Великобритания се намира Северно море, като в плитчината Догер-банк има големи залежи на нефт и природен газ, както и много риба. Западните брегове се мият от Атлантическия океан.

Проливът *Ла Манш* (на френски: *La Manche* - „ръкав“) е връзката на Обединеното кралство с континентална Европа. Ширината на този пролив, наричан от англичаните *Дъ Инглиш Ченъл*

(на английски:

The English Channel

- „Английският канал“) е 220 км, а в най-тясната си точка

Па дьо Кале

(от френски

Pas de Calais

- „стъпка от Кале“, на английски

Strait of Dover

- „Проливът на Доувер“) е 32 км.

Обединеното кралство е типична морска страна. Нито една точка в тази държава не е отдалечена на повече от 120 км от морето или океана. През Лондон преминава Гринуичкият меридиан. Движението на автомобилите е ляво, т.е. обратно на повечето

страни в Европа. В близкото минало паричната единица „паунд стърлинг“ се делила на 20 шилинга, един шилинг — на 12 пени, 1 пени — 4 фартинга, а 1 гвинея била равна на 21 шилинга. До 15 февруари 1971 г. (когато става официалното преминаване към десетична валута, т.нар. „децимализация“) за паричните единици паунд, шилинг и пени се използвала съответно съкратените обозначения £, s и d (от латинските имена на паричните единици: £ - libra, s - solidus, d - denarius), а след това е запазен знакът £ и се въвежда p за „новото пени“ (5p = 1s = 12d). Англичаните използват специфични мерки за течности: един галон е 4,5 литра, един паунд = 408,5 g, а една миля се равнява на 1609 м. Използват се и единиците ярд, който е равен на 3 фута или 36 инча. Един фут е равен на 30,48 сантиметра, а един инч — на 2,54 см.

История

Докато до XV век Великобритания е в периферията на тогавашния познат свят, в епохата на *Великите географски открития* тя става техен изходен пункт. Буржоазната революция я превръща в първата капиталистическа и индустриална държава, като тя става първа по мощ в света и има най-голям флот, въпреки близостта си с такива сили като Франция, Германия, Португалия, Холандия и Испания. След нормандското нашествие от 1066 г. нито един международен военен конфликт не се води на територията ѝ.

Държавно устройство

Обединеното кралство е конституционна монархия — парламентарно кралство. Престолът се наследява от първородния принц или принцеса. От 1952 г. на трона е Кралица Елизабет II. Неин наследник е уелският принц Чарлз. Официалният титул на кралицата е: „Елизабет II по божия милост кралица на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия и всички други кралства и територии, глава на британската общност, защитник на Вярата.“

Парламентът се състои от две камари — на лордовете и на общините. Главна политическа фигура е министър-председателят.

Административно деление

Обединеното кралство се дели на 4 историко-географски области: Англия, Уелс,

Шотландия и Северна Ирландия. Англия и Уелс образуват Англия и Уелс по юридически причини.

География

Пенинските планини са гръбнака на Великобритания. Чевиотските планини са ниски, но богати на полезни изкопаеми. В Грампиенските планини се намира най-високата точка на държавата, връх Бен Невис (1343 м). Климатът е океански — влажен и мек, с малки температурни разлики. Много често вали, като средногодишните валежи са около 600–630 мм.

Стопанство

Английската буржоазна революция (1642–1649 г.) допринася за ранното развитие на капитализма. Великобритания е родина на капиталистическия строй и дълго време е най-голямата колониална, търговска, морска, финансова, индустриална и военна сила в света.

Днес Великобритания е между седемте най-развити капиталистически страни в света. Докато през 1970 г. е дала 7,1% от промишленото производство на капиталистическия свят, през 1998 г. този дял е спаднал под 6%. През периода 1966–1970 промишленото производство на Великобритания нараства едва с 9%. В застои са много от отраслите — стоманолепарната, корабостроителната, текстилната, автомобилната промишленост. Съкратени са 25% от работниците. Безработните са над 3 млн. души (13% от трудоспособното население).

Във Великобритания е налице концентрация на капитала. Едва 1% от собствениците владеят 43% от богатствата на страната, 8% от населението прислугва на богатите, около 100 компании произвеждат 50% от промишлената продукция и само 1% от притежателите получават 50% от доходите.

Брутният национален продукт на страната през 1996 г. възлиза на 1097 млн. долара (по 18 700 на глава), като така се нарежда на четвърто място в Европейския съюз след Германия, Франция и Италия.

Население

Най-вече се говори на английският, като другите езици, които се използват, са уелски, келтски („гелик“ - gaelic), ирландски и множество шотландски диалекти. Някои новодошли имигранти от други част на Британската общност говорят други езици, като например урду. Населението на Великобритания приблизително е 60 млн.